Contributed by Freddy De Pauw
zondag, 16 juni 2013 - Last Updated zondag, 16 juni 2013

De grootste oppositiepartij van India, de Bharatiya Janata Party (BJP), heeft Nagendra Modi aangewezen als haar aanvoerder voor de parlementsverkiezingen van volgend jaar. De BJP kiest daarmee voor een hindoenationalist, een voorstander van de hindutva, de visie dat India voor de hindoes is en dat alle minderheden, moslims voorop, dat maar moeten aanvaarden. Een zege van de BJP volgend jaar zou betekenen dat wat men vaak “de grootste democratie van de wereld” noemt, in handen komt van de uiterst-rechtse hindoefundamentalisten.

De BJP regeerde ook al van 1998 tot 2004, maar dan wel in een ruimere coalitie waardoor ze minder bewegingsruimte had. Na de aanwijzing van Modi tot leider, hebben partners van de BJP al laten weten dat ze de samenwerking willen opzeggen; daaronder de JD(U) die samen met de BJP de staat Bihar regeert.

BJP is de emanatie van de RSS (Rashtriya Swayamsevak Sangh), een op paramilitaire leest geschoeide beweging van hindoefundamentalisten. Zij zetten zich af tegen het lekenkarakter van de Indiase Unie zoals vastgelegd in de grondwet. De BJP, en zeker de radicale vleugel waartoe Modi behoort, wil in die grondwet graag de hindutva, het hindoekarakter van India, vastleggen.

Jacht op moslims

Modi was tien jaar lang een “diplomatieke paria” omwille van zijn houding tijdens de moordpartijen van 2002 op moslims in zijn staat Gujarat. Modi was in 2001 gekozen tot gouverneur van die deelstaat (ca 50 miljoen inwoners) in het noordwesten van India. In 2002 vielen islamitische terroristen een trein met hindoepelgrims aan en vermoordden 58 van die pelgrims. Hindoefundamentalisten reageerden in Gujarat met een jacht op moslims; dorpen en stadswijken werden uitgebrand, tussen 1000 en 2000 mensen werden afgeslacht onder het motto “oog om oog, tand om tand”.

Hindoefundamentalisme is in de eerste plaats islamofoob. Die fundamentalisten zien de moslims als de grootste hinderpaal voor de ‘hindutva’. De voorbije jaren doken enkele terreurgroepen op die de hindutva inroepen voor terreuraanslagen op moslims. Onderzoek wees in talrijke gevallen uit dat de daders uit groepen rond de RSS komen. Die kringen oefenen ook steeds meer druk uit op de media en bedreigen bekende moslims met geweld.

De politie van Gujarat hield zich tijdens de pogrom van 2002 opvallend afzijdig en volgens ooggetuigen namen politiemensen hier en daar aan de pogroms deel. Dat was niet erg nieuw, eerder al bracht de politie jonge moslims om het leven na zogenaamde incidenten die ze verzonnen.

Gouverneur Modi stak in 2002 alleszins geen vinger uit om aan die moordpartijen een einde te maken. Hij werd dan ook in India en daarbuiten mee schuldig geacht aan die pogrom. Diplomaten van de VS en de EU vermeden tien jaar angstvallig elk contact. Maar Modi werd zonder moeite telkens weer (eind 2012 opnieuw) herkozen.

Gastvrij

Modi heeft zijn populariteit ook grotendeels te danken aan de grote economische groei in die deelstaat. Guajarat kent al jaren groeicijfers rond tien percent. Modi is erg populair in de grote zakenwereld omdat zijn regering zo gastvrij is voor investeerders. Zo weinig mogelijk regels, in Gujarat kunnen die investeerders nog iets ruimer uitbuiten dan elders in India. Maar Gujarat kende ook al vóór Modi een zeer sterke groei, zelfs meer dan 10 % per jaar in de periode 1994-2001. Bovendien zijn er zes deelstaten waar de groei groter is dan in Gujarat. En daar bovenop blijkt de sociale ongelijkheid, die in gans India groot is, in Gujarat groter dan het gemiddelde van het land. Niettemin beperkt Modi’s populariteit zich al lang niet meer tot zijn deelstaat. Een flink deel van de Indiase kapitalisten wil het liefst datzelfde voor hen gunstige investeringsklimaat als in Gujarat. Modi zal in de campagne dan ook kunnen rekenen op gulle steun van de zakenwereld. Maar ook van veel Indiërs die de corruptie van de regerende Congrespartij beu zijn.

Campagnes tegen corruptie kenden het voorbije jaar zeer veel bijval. Twee jaar geleden moest de minister van Telecommunicatie aftreden toen aan het licht kwam dat de staat licenties opvallend goedkoop had verkocht, waardoor de Indiase schatkist 32 miljard euro misliep. De regering Singh kwam dit jaar in de problemen toen uitkwam dat vergunningen voor mijnontginningen in grote discretie tegen lage prijzen waren toegewezen – een verlies van 27 miljard euro voor de schatkist. Het zijn topjes van een ijsberg. Modi kan daartegen zijn reputatie als onkreukbare regeerder stellen.

Bezoekbaar

De VS-diplomaten waren de eerste om Modi vorig jaar officieel te benaderen, sindsdien gevolgd door hun Duitse collega’s en later ook de andere EU-diplomaten die de weg naar Ahmedabad, de hoofdstad van Gujarat, vonden. Zij houden er immers rekening mee dat Modi volgend jaar premier van India wordt. Is Modi mee verantwoordelijk voor moordpartijen, de Congrespartij was dat ook in 1985 toen duizenden sikhs werden afgeslacht nadat sikh lijfwachten Indira Gandhi hadden vermoord, aldus een van de excuses.

De Congrespartij worstelt intussen niet alleen met de corruptiezaken, maar ook met een vertraging van de economische groei. De regering stelt het naar de buitenwereld wel graag voor dat er in India evenzeer als in China een groep van honderden miljoenen mensen goed verdienen en dus veel kunnen besteden. Het gaat hier om een mythe, die “middenklasse” blijft erg beperkt, de armoede is teruggedrongen maar de ongelijkheden zijn toegenomen. Dat verklaart waarom de “naxalieten”, de diverse maoïstische groepen die vooral in het oosten en midden van India actief zijn, volgens premier Manmohan Singh de grootste binnenlandse bedreiging vormen.

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op Uitpers